

tujci so kar vrel k pridigam. Cvet vse po-božnosti se je pokazal v nedeljo, ko je bila cerkev natlačeno polna. Obhajancev je bilo blizu dva tisoč!

(Duhovniške spremembe.) Č. g. Ivan Dobršek, kaplan pri Sv. Martinu ob Paki, je dobil župnijo Sv. Eme pri Šmarju. Prestavljeni so č. gg.: Jožef Musi iz Starega trga k Sv. Martinu ob Paki, novomašnik Rudolf Krener v Stari trg, Alfonz Požar kot tretji kapelan in veroučitelj pri knezu Windischgrätzu v Konjice. Č. g. Ivan Vreže poučuje z novim šolskim letom veronauk na mariborskem c. kr. učiteljsku, č. g. Alojz Čizek, dosedaj kapelan v Brežicah, poučuje na meščanskih šolah v Mariboru, č. g. A. Cestnik, dosedaj domači kapelan pri grofu Nugentu v Hočah je nastavljen kot mestni kapelan v Brežicah. Č. g. Jakob Palir, dosedaj provizor v Št. Emi, je postal kapelan istotam. Zadnjo nedeljo je bil vmeščen na župnijo Sv. Lenarta nad Laškim, č. g. Fr. Časl. Cerkveno opravilo je izvršil dekan laški, vlč. g. dr. Žuza.

(Kmetijska zadruga v Vitanju.) Posestvo g. Franc Tišlerja, po domače Tišler pod gruško, v sredi vitanjskega trga, je kupila 24. septembra vitanjska posojilnica v zadrugne namena za 3800 gld. Zraven hiše in kovačnice obsega posestvo jako prostoren vrt, ki bo pripravno skladišče za les. Neprecenljive vrednosti pa je bližnje vodna sila! — Istega dne je posojilnica vzela v najem štacuno z magazini od gospe Marije Schmid p. d. Tischler. V isti hiši je bila prejšnja leta zelo imenitna trgovina. Tukaj se ima v kratkem otvoriti zavžitno društvo.

(Na Gomilskem) bo v nedeljo popoldne prvi občni zbor na novo ustanovljenega bralnega društva. S tem društvom ima zdaj vsaka župnija v vranskem okraju svoje bralno društvo razen Reke, ki je v visokih hribih in ima samo nekaj stotin prebivalcev.

(Pri Sv. Jakobu v Slov. gor.) priredi jareninsko kat. slov. polit. gospodarsko društvo večji politični shod v nedeljo dne 8. oktobra ob 3 uri popoldne v gostilni g. M. Peklarja s sledečim vspešnim: 1. Ljubimo svoj materni jezik, govori g. predsednik. 2. Politične terjatve Slovencev, razpravlja g. dr. R. Pipuš iz Maribora. 3. O koristi in potrebi kmetijskih zadrug, podučuje g. Ivan Kač iz Žalca. — Kmetje slovenski od Sv. Jakoba in iz sosesčine pridite polnoštevilno na shod!

(Kat. podp. društvo v Celju) so za leto 1899 do sedaj udnino (2 gld.) vplačali, kakor tudi v podporo darovali: mil. g. Fr. Ogradi, inf. opat in mest. žup. 50 gld., neimenovan 10 gld., volilo po raj. Ivani Auer 100 gld., g. M. Pletersnik, profesor 3 gld., g. Ferd. Kager, posestnik 2 gld., g. Fr. Dimec, posestnik 3 gld., g. A. Dimec 2 gld., g. M. Pirc 2 gld., č. g. Fr. Vidmajer, župnik 2 gld. 50 kr., g. M. Pišek 2 gld., slav. občina celj. okolice 400 gld., č. g. Al. Sijanec, žup. 2 gld., č. g. A. Srabočan 2 gld., slav. okraj. odbor Celje 200 gld., slavna posojilnica v Mozirju 25 gld., g. B. Štifter, profesor 1 gld., č. g. F. Kukovič, kapelan 2 gld., č. g. K. Kumer, kapelan 2 gld., slavna posojilnica v Makolah 25 gld., preč. g. M. Lendovšek, župnik 5 gld., g. Lud. Schellander 3 gld., g. N. Pfeifer 2 gld., preč. g. K. Gajšek, č. kan. 8 gld., g. J. Štuler 2 gld., g. Al. Stošický 2 gld. 50 kr., preč. g. J. Fleck, prošt. 5 gld., g. Dolenc 50 kr., g. M. Farčnik 2 gld., slavna posojilnica v Brežicah 10 gld., slavna posojilnica v Vitanju 25 gld., slavna posojilnica v Slov. Bistrici 15 gld., slavna posojilnica v Žalcu 10 gld., č. g. A. Veternik 5 gld., slavna posojilnica v Konjicah 25 gld., g. T. Jezernik 5 gld., č. g. J. Medvešek, kapelan 2 gld., č. g. J. Krajnc 2 gld., sl. obč. v Škofjivasi 10 gld., slavna posojilnica v Celju 300 gld., sl. pevsko društvo v Celju 50 gld., g. M. Ropas 2 gld., g. Fr. Kmecl 10 gld., g. Ap. Jazbec 10 gld., pri pogrebu č. g. Cenca zložili č. duhovniki 20 gld., g. L. Kunst 5 gld. Bog plačaj!

(Novo društvo.) V Cirkovcah se je ustanovilo bralno društvo. Naj deluje v pouk in v probujo slovenskega ljudstva!

(Redni občni zbor) društva »Dijaška kuhinja« v Ptuj se obhaja dne 5. novembra ob 4. popoldne v »Narodnem domu.« Ako bi bil ta dan zbor nesklepčen, odloži se zborovanje za osem dni in se vrši osmi dan ob isti uri in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki je sklepen z vsakim številom udov.

(Vabilo) k I. občnemu zboru društva »Gospodar« v Petrovčah dne 1. oktobra t. l. v zgornjih prostorih gsp. Franc Jelovška v Petrovčah. Med točkami poje petrovski mešani zbor. K obilni udeležbi vabi osnovalni odbor.

Novo slovansko podjetje v Trstu — kakor razvidijo cenjeni čitatelji iz inserata, ki ga priobčujemo v današnjem listu, se je zapričelo in sicer spedijska in komisijjska poslovnica R. Pretner. Lastnik je po mnogoletnem poslovanju izborni izvežban v spedijski stroki in hoče svoje podjetje zasnovati v čim večem obsegu, tako, da bo mogel ustrezati naročilom iz vseh slovanskih pokrajin Avstrije. — Priporočamo ga najtopleje našim trgovcem, ki imajo zveze s Trstom.

Politični shod v Jarenini.

Lepo število slovenskih kmetov se je zadnjo nedeljo zbralo na shodu našega političnega društva v Jarenini. Shod otvori g. predsednik Fr. Thaler, iskreno pozdravljajoč vse vrle kmetovalce. Tajnik poroča o delovanju društva v prvem društvenem letu. Udov je šlo društvo 143 v okrožju 8 župnij. Priredilo je 5 shodov, 2 v Jarenini, po enega v Št. Ilju, pri Sv. Jakobu in pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Z volilnim shodom v Jarenini je društvo omogočilo sijajno zmago jareninskim Slovincem pri letošnjih občinskih volitvah. Društvo je odposlalo na Dunaj prošnjo za slovensko vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani. Napravilo je za prvi začetek trtnico, ki osega 100 cepljenih trt, 800 vkoreninjenih trt in 3000 divjakov. Na treh krajih svojega delokroga je ustanovilo prepotrebne župnijske knjižnice, ki štejejo skupaj 360 knjig. To so gotovo lepi uspehi enoletnega delovanja, ki jasno pričajo, kako potrebno je bilo to društvo za naše obmejne kraje. Iz blagajnikovega poročila smo izvedeli, da je imelo društvo v prvem letu svojega obstanka 123 gld. dohodkov in 99 gld. 45 kr. izdatkov. Z večjo denarno podporo so društvu pritekli na pomoč gospodje poslanec Robič in zdravnik dr. Schmirmaul in dr. Weingerl, naša rojaka.

Vsa čast in zahvala jim za to! Potem je bil z vsklikom izvoljen novi odbor.

Sedaj nastopijo govorniki. Prvi, g. Thaler, govori o stiskah kmečkega stanja. V prav lepem, preglednem govoru nam pojasni, da so glavni vzroki žalostnega kmečkega položaja: slabe letine, dovoljeno razkosovanje posestev, pomanjkanje prave krščanske ljubezni med kmeti, pa tudi pomanjkanje delavskih močij, militarizem, vedno večji davki in večje plače za posle ter slabe cene kmetijskih pridelkov. Vsako točko nam je prav poljudno pojasnil iz lastne gospodarske skušnje. Z veseljem smo ga poslušali; želimo le, da bi ga imeli od sedaj večkrat priliko slišati na naših shodih.

Drugi govornik je bil g. dež. poslanec ljutomerski, dr. Rosina. V resnici prekrasnem govoru nam je on pojasnil stiske Slovencev v političnem oziru. Rekel je, da je sreča za nas Slovence na Štajarskem, da smo složni, da najdemo pri isti mizi kmeta in gospoda. Sicer nimamo bogatašev ne plemenitašev, pa imamo zato za bodočnost obilo krepkih ljudi. Čeravno smo Slovenci majhen narod, vendar imamo svojo moč, ki bo še večja, ko bomo vsi edini. Za seboj imamo brate Hrvate, Čehe, Poljake in Rusine, ki se za iste svetinje vojskujejo. Če se vsi ti trajno združijo, pa bomo Slovani v Avstriji nepremagljiva moč.

Sedanji politični položaj je zelo žalosten. Kdo je tega kriv? Nemci nacionalc, ki bi radi uničili Avstrijo in spravili vse Slované pod klop, da bi lahko počeli z njimi, kar bi hoteli. To so jasno pokazali letos tudi v Celji. Slovani varujejo Avstrijo; Slovani hočejo ohraniti državo in prestol. Upamo, da za to

dobé tudi plačilo. Kar smo dosegli, smo dosegli sami, kar nam je dala država, smo morali izsiliti iz nje. Še najnavadnejših pravic ne uživamo, če jih pa tirjamo, se razšopiri vse nemštvo nad nami. Niti slovenskih ljudskih šol nam ne privoščijo v mnogih krajih, isto velja gledé gimnazij. Radi bi nas duševno sestradali, kot se sestradajo ljudje v trdnjavi. Če bi se nihče več ne mogel izobraziti, potem bi nas lahko pokončali. Upamo, da pridejo boljši časi; če bomo edini, bomo zmaga. Morda pride strožji regiment, toda gotovo napoči čas, ko bo prišel v Avstriji Slovan na dan.

Vzglede, kako se nam slabo godi, je štajarski deželni zbor. Zares, molili bi naj za tistega, ki se da voliti za poslanca. To je mučeništvo, biti skupaj s temi krivičnimi divjaki. Kaj zmore 8 slovenskih poslancev proti 53 Nemcem? Tudi konzervativni Nemci so proti nam! Niti ene slovenske kmetijske šole ne privoščijo Slovincem. Slov. podkovači, slovenske babice se ne morejo izobraziti na Štajarskem v slovenskem jeziku. Nasprotstvo Nemcev se ne ozira samo na naš jezik, nego tudi na naše gospodarstvo. Kako so divjali, ko so slišali o slovenskem učnem jeziku na viničarski šoli v Ljutomeru! Za nas Slovence imajo le ponemčevalnice.

Štajarski deželni zbor ima dober »žakelj« za našo dačo, pa ne posega za nas vanj. Z našim denarjem, kjer le more, podpira nemškutarijo. Slovenci nimamo ničesar pričakovati od Gradca, zatorej proč od Gradca! Minili so časi, ko so se kaznovali slovenske otroke zaradi slovenskega govorjenja. Ljubimo svoj narod, delajmo zanj. Za možkega je častno spoštovati tuji jezik, trpeti pa za jezik svoj. Če tujec mene ne spoštuje, tudi on ni vreden mojega spoštovanja. Če ohranimo svojo narodnost, ohranimo tudi svoje gospodarstvo. Dasi se nam slabo godi, vendar ne izgubimo upanja. Zbirajmo se, posvetujmo se! Da bo pa naše delo uspešno, v to pomozí Bog!

Splošno burno odobravanje je sledilo tem izbranim besedam zaslužnega ljutomerskega poslanca. Hvala mu za ta lepi govor!

Kot tretji je govoril priprosti, pa navdušeni kranjski kmet Stanovnik o koristi in potrebi zadrug. Kmetje naj se združijo, le v združitvi je njihova moč, pa tudi rešitev. Zadruga so najboljši pomoček. Kdor pridelava, naj postavi ceno, ne pa judje na borzi, ki še ne poznajo pšenice. Če se bodo kmetje združili v zadrugah vsepovsod, bodo sčasoma iz hlapcev postali gospodarji. Misel zadružna se je rodila v glavi velikega Leona, njemu vsa čast in slava, kakor tudi našemu svitlemu cesarju, pod čegar očetovskim vodstvom se bodo združili v kratkem času vsi kmetje.

Navzoči so vsi trikrat zaklicali »živio« Leonu in svitlemu cesarju in navdušeno odobrili zares izborne besede svojega kmečkega tovariša. Takih kmetov nam je treba. Bog daj Slovincem mnogo Stanovnikov!

Konečno so bile soglasno vsprejete sledeče resoluciji: 1. Proč od Gradca! 2. Celjska policija se naj podržavi. 3. Gletna šola se naj vpelje. 5. Shod protestuje proti Horvateku, ki hoče dobre učitelje ločiti od našega katoliškega ljudstva. 5. Poslanci naj skrbé, da se odpravi sladkorni davek. 6. Povsod naj se osnujejo zadruga. 7. Vsi naši poslanci naj sklicujejo shode!

Shod se je kaj lepo izvršil in bo gotovo obrodil obilo sadu. Prvi sad tega shoda bo kmetijska zadruga v Jarenini, ki se bo ustanovila v nedeljo dne 1. oktobra.

Gospodarske stvari.

Daj nam vsakdanji kruh.

Čudno bode marsikateri rekel, kako pa pride ta do tega naslova članku, kateri je namenjen političnemu listu. Toda le počasi prijatelj! Spremljaj me nekoliko skozi dan-

današnja družbo človeštva, in uvidel bodeš, da imam popolnoma prav, ako ostanem pri sicer enoličnih, a toliko bolj pomenljivih besedah molitve, koje nas je učil naš Gospod: »Daj nam naš vsakdanji kruh!«

Pojdimo in pogledajmo si dandanes človeško družbo, je li večinoma ista zadovoljna samo z vsakdajnim kruhom? Našli bomo povsodi kratek odgovor »ne!« Bogataši pri izobilju vsega, kar njim svet zamore dati, niso zadovoljni samo z vsakdajnim kruhom, oni hočejo imeti še veliko več. Eden se jezi in je nezadovoljen, ker se ni postal dvorni svetnik ali plemič, drugi se jezi in godrnja, ker se delnice in vrednostni papirji ne menjujejo vedno njemu na korist, tretji ni zadovoljen, ker hočejo njegovi delavci v tovarnah in rudokopih tudi imeti vsakdanji kruh in nečejo biti njemu le tlačani; tak bogataš in kapitalist je pozabil Boga, je pozabil, da so tudi drugi ljudje njemu enaki, je pozabil, da to, kar skupaj spravlja, ni njegovo, ampak da je on le slab oskrbnik, in to vse radi tega, ker se ne zadovolji z besedami Gospoda: »daj nam vsakdanji kruh«. Ako bi bil bogataš, kapitalist zadovoljen z vsakdajnim kruhom, imelo bi kruha radi tega milijone ljudi, tako pa stradajo in glada umirajo.

Poglejmo si srednji, meščanski, trgovski, uradniški stan. Mar ti ostanejo samo pri skromni prošnji »daj nam vsakdanji kruh.« Žal, da ne. Zraven vsakdanjega kruha mora biti tudi stotine reči, ki stanejo mnogo denarja in ne koristijo nič. Žene morajo imeti obleke, kojih niso nosile pred sto leti dame na kraljevem dvoru. Biti more poleg vsakdanjega kruha lepo opravljenih pet sob, imenitna kočija, par dragih konj, sluga v livreji in v kleti peneči šampanjec. Akoravno to presega dohodke hiš, trgovine, plače, nič ne de, pa se gleda, da se najemnina hiš povisa, blago kvari, meša, drago prodaja, plače znižujejo, a vključ vsemu temu pa taki ljudje niso zadovoljni in to zato ne, ker so pozabili prositi le za vsakdanji kruh. Da pa pri tem trpijo nižji stanovi, koji morajo pri picli plači in zaslužku plačevati drago najemnino, kupovati slabo pokvarjeno blago, zato se ti ljudje ne zmenijo, ker so pozabili, da so od danes do jutri in da bi vsim ljudem veliko boljši se godilo ako bi se zadovoljili le z vsakdajnim kruhom.

(Dalje prihodajič.)

Poslano.

Sl. odboru »Ptuj. učit. društva v Ptuj.«

Pod tem naslovom je priobčil »Slov. Narod« poslano, v kojega zadnjem stavku »Sicer pa smo dne 25. avgusta videli, kdo si je izvajanja govornikova zabeleževal in na razne trditve reagiral« iz ziva mojo osebo.

Res je, da sem si jaz med govorom g. Horvateka zabilježevala podatke in na nje, — vsled dvakratnege izzivanja g. Horvateka — reagirala, ker je to zahtevala čast in značajnost krščansko mislečega slušatelja.

A neresnično je, da bi bila jaz spisal ali doposlala omenjeni članek v »Slov. Gospodar«, nad kojim se spodtaka dopisovatelj »Slov. Naroda« — in da bi s tem izdala zaupno zborovanje slovenskemu občinstvu.

To mi bo tudi slavno uredništvo »Slov. Gospodarja« potrdilo*)

Ako se pa nekaterim udom »ptuj. učit. društva« dozdeva nečastno, imeti v svoji sredini učiteljico, katera se »drzne«, če treba, tudi javno spoznati svoje krščansko-narodno mišljenje — in ker je omenjeno društvo, žal, postalo središče socijaldemokraškega gibanja med učiteljstvom, — izjavljam tem potom, da svojevoljno iz njega izstopim.

Tončka Štupca,

učiteljica.

Sv. Marko, dne 24. septembra 1899.

*) Drage volje izjavljamo, da nam o zaupnem učiteljskem shodu v Ptuj niste niti z besedico poročali.

Listnica uredništva. G. Kresnik v Črešnjem: Dokler nimamo vsega rokopisa v rokah, ne moremo razsoditi, ali je za list ali ne. — G. Dobrinski: Pri srčna hvala Vam! Kar se tiče članka, je sicer do cela primeren, toda mi ne bi radi preveč prinašali o tej stvari ter še bolj razburjali duhove. Pozdrav!

Največja muka sedanjega časa je cela armada živčnih in srčnih bolečin, želodčnih bolezni, pomanjkanja krvi, bledolčnosti itd., katerim so jele poganjati korenine že v otroški dobi z vzburljivimi pijačami kakor so vino, pivo in prav posebno bobova kava, katera tako

zelo škoduje našim živcem in povzroča srčne hibe. Nobena hišna gospodinja, zlasti nobena mati bi ne smela dajati mladim ljudem pri hiši bobove kave, ako enkrat spozna ta dokazani vzrok poznejših bolezni. K sreči je pa sedaj mogoče, mesto bobove kave privaditi se Kathreiner-Kneippovi sladni kavi, katera ima duh in okus po bobovi kavi in katero se lahko in brez težave upelje v blagor cele družine. Sprva naj se upotreblja tretjina Kathreinerjeve sladne kave kot primek k dvem tretjinam bobove kave, pozneje pa vsake kave pol, se zmeljeta obe skupaj in se pripravi kava na običajen način prav skrbno. Nenavadno dobri, prijetni okus bode gotovo vsakogar iznenadil. Toda dolžnost, nujna vestna dolžnost je, otroke ne več vaditi na bobovo kavo. Skuha naj ne jim prav močno Kathreinerjevo sladno kavo in naj se jim jo dá, kakor navadno z mlekom in sladkorjem. Pravo veselje bode gledati, kako izvirno ugaja malim ta kava, kako pri tem cveto in rastejo. Toda tudi bolniki in slabotnejši, kadar se enkrat privadijo čisti Kathreinerjevi kavi in njenim posebno dobrodejnim učinkom, jo pijo vedno rajši. Pri njih kakor pri otrocih je to dokazala že tisočera izkušnja. Vážno pa je, da se rabi vedno »pristni Kathreiner« v znanih izvirnih zavrtkih.

Loterijne številke.

Trst 23. sept. 1899 86, 48, 81, 47, 35
Linc „ „ „ 57, 62, 50, 2, 74

Svilnati damasti meter po 75 kr.

do 14 gld. 65 kr. — kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svilna meter po 45 kr. do 14 gld. 65 kr. — najnovosejših tkanin, barvah in vzorcih. Zasebnikom poštne in carine prosto na dom. — Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

Postranski zaslužek,

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s prevzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. Ponudbe pod »1.798« Gradec, poste restante.

Slovenci, Slovenke!

podpirajte »Našo stražo«;
pristopajte k »Družbi sv. Cirila in Metoda«.

Štajarski Slovenci,

darujte za šolo v Muti

Na prodaj.

Pod ugodnim pogojem na desetletno plačilo, se prostovoljno proda nezadolženo posestvo na Spod. Štajarskem poldrugo uro od Poličan proti Hrvatskem; obstoječe iz hiše, velikega kozolca, hlevov za 12 govedine in 3 svinskih hlevov okoli 15 oralov hrastove, bukov, smrekove hoste, sladkih travnikov, njiv, sadnega vrta in okoli 3 orale vinograda skupaj 25 oralov zemlje, 300 veder vinske posode tri preše vse skupaj stane 3000 gl.

Drugo posestvo z lepo zidano hišo, nekaj vinograda, izvrstnih travnikov, njiv stane 1000 gld. — Več se izve pri upravnistvu lista. 2-3

Na želodcu

in vsled starosti slabotnim priporoča **Benedikt Hertl**, posestnik graščine **Golitsch** pri Konjicah, 10 let stari, duha in telo krepčajoči naradni »**Cognac**«, pripravljen (ekstrahiran) iz njegovih lastnih vin. 4 steklenice z zabojčkom 6 gld. franko na vsako pošto.

Posamezne steklenice po 1 gld. 50 kr. se vedno dobivajo pri **Al. Quandest, Maribor, Gosposke ulice.** 34-50

XXXXXXXXXXXX

Razne

uradne pečate

priporoča

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Slomšekove

„PRIDIGE OSNOVANE“

glavnih spisov šesta knjiga.

Ravnokar je dotiskana in se začne te dni razpošiljavati.

Obsega v srednji 8° za uvod: »Vaje cerkvene zgovornosti« str. 1—150. — Potem I. del »Pridige ob nedeljah« (50) str. 51—248; II. del »Pridige ob zapovedanih praznikih« (20) str. 251—306; III. del »Pridige ob cerkvenih godovih« (12) str. 309—348; IV. del »Pridige ob godovih svetnikov sploh« (commune sanctorum) (32) str. 351—450.

Skupaj 114 pridig izborne vsebine.

Cena broširani knjigi s poštnino je 4 K.

Dobiva se v »tiskarni sv. Cirila v Mariboru« pa tudi po vseh drugih slovenskih bukvarnah.

Učenec

se sprejme pri **Juriju Tomažiču**, kovaču v Ribnici na kor. žel. 2

Prodaja

se pohištvo in kovačnica. Naznanja se tudi, da se potrebuje kovač v občini, ki šteje nad 60 št. Več pove upravnistvo lista. 1-6